

Mariaklokken i Vinderød.

En nordjællandsk Hedenoldstidssage af Forf. til „Dens Leberberg“.

(Eftning.)

I Havelse Skovs yderste Hjørne mod Nord hævede sig en mægtig Bakke med en Vættehøj paa Toppen, fra hvis Bauta, naar den besteges, man skuede vidt ud over Skovenes grønne Kroner, Mosevang og Ur, over Arrevig og Flesjord og heelt op til Kullabjerg i det fjerne Skaane. Herfra skimtedes ogsaa Toppen af Asabo og Arnakkeborgen paa Nøds Næs, samt flere af Hedningernes Høje og Steendøiser paa Thors Bakker. Der sad St. Martin just som Solen stod op tredie Dags Morgen, efterat han havde forladt sine Brødre ved den ødelagte Kirke. Hovedet havde han bøiet heelt ned paa de solbede Hænder, der atter hvilede paa Knæerne; Taarerne randt ned ad hans Kinder, og dybe Suf hævede sig fra det betyngede Hjerte. „Hjælp mig nu, min Gud!“ udbrød han og rystede det graae Hoved. „Jeg sender mit Bud“, syntes han grangivelig det lod fra en listig Vind, der viftede forbi hans Øren. Forundret reiste han sig og spejdede lyttende til alle Sider. Da bemærkede han en lille, underlig udfæende, halvgammel Mand, der trængte sig frem gjennem Tjuningen nedenfor og syntes at anstrenge sig for at komme op til ham. Bistnok var det ikke fra denne, at Røsten var kommen, men St. Martin syntes dog at føle en glad Overbevisning om, at Ordene vare ham meente. Han gik da den Fremmede imøde og rakte Haanden ud mod ham, idet han bød ham Herrens Betsignelse. „Tak for Dit Ord!“ mælede den Uheldjænte, „men rør ikke ved mig. Er Du ikke St. Martin?“ — „Jeg er en Synder for Gud“, svarede denne med et Suf; „men hvem er Du?“ — „Vil Du have Navn til mig, kan Du kalde mig Nam. Men sig mig helse, hvad Du græder for.“ — „Det nytter neppe stort, at jeg siger Dig det.“ — „O, dog nok. Jeg kan maaffee hjælpe Dig, hvor Du ikke kan hjælpe Dig selv.“ — „Gud hjælpe mig!“ raabte Martin med Alvor. — „Vel nok“, blev den Anden ved, „men kommer han ikke selv, saa sender han sit Bud. Jeg veed ellers nok, hvad der er ivoien for Dig, og vil Du slaae din Lid til mig, skal det ikke blive din Skade.“ — „Jeg slaaer min Lid til Gud“, svarede Martin atter; „men kan jeg tjene Dig eller nogen Anden, uden at forsynde mig, saa gjør jeg det gerne.“ — „Vær Du vis paa, at netop vi To kunne hjælpe hinanden uden at staae os selv“, forstikkede Nam og stod nu ligesom Martin, som slog Zinene op for ret at betragte ham og sandt ham at være en lille tynd Mandssking med Tophue paa Hovedet, usædvanlig lange Arme og Been og en tyk sort Kappe, der viftede om ham som et Par Flagermusvinger. „Er Du en Christen?“ spurgte Martin, „ellers vil jeg slet Intet have med Dig at gjøre.“ — „Hvad jeg ikke er, kan jeg vel blive“, svarede den Anden, „men din Kirke, som Du serger over, skal jeg bygge op, om Du saa vil, og uden mig saer Du den aldrig færdig. Vil Du sætte mig, saa skal jeg tjene Dig.“ — „Og hvad skal da din Løn være?“ spurgte Martin. — „Min Løn tager jeg hos Trediemand“, svarede Nam, „af Dig forlanger jeg ikke Andet end den Nytte, jeg har af at tjene Dig.“ — „Det maa Vorherre afgjøre. Jeg gjør ikke Noget paa egen Haand“, erklærede Martin med Kraft, efter en søie Stund at have overtænkt den Andens Forslag og gik derpaa affides for at spørge Herren paa den Maade, han nu engang havde sat sin Tilid til. Han drog det nye Testamente, som han aldrig stiftet sig fra, frem af Rappen, slog det op paa maa og saa og læste det første Vers, hans Die faldt paa. Det var den nægning Sohannes Aabenbarings 11te Capitels 7de Vers: „Og naar de saae fuldbendt deres Vidnesbyrd, skal det Dyr, som opstiger af Afgrunden, føre Krig imod dem og overvinde og ihjellslaae dem“. Efterat have overtænkt den dunkle Betydning af disse Ord, fattede Martin sin Beslutning, vendte sig mod den Anden og tiltalte ham som saa: „Velan da, lad det saa blive! Vel er det ikke for Guds Skyld, at Du tilbyder mig din Tjeneste, men han tillader mig alligevel at bruge Dig. Kun det Hellige maa Du ikke røre.“ — „Det lyfter mig ikke helse“, svarede Nam hastig, „men lad os nu vandre“. Altsaa fulgtes de ad heinimod Kirketønnen. „Veed Du hvad?“ begyndte Nam, „Du har glemt at skaffe Dig en Kirkegrimme.“ — „Ikke har jeg glemt det“, svarede Martin; „men sige dunkle Stikke, som ikke staae nævnte i Guds Ord, vil jeg ikke inblade mig paa, skjøndt jeg vel veed, at mange kristelige og rettroende Mænd, hvis Skobaand jeg ikke er værdig at løse, ansee det som Noget, der ikke bør forsømmes.“ — „Gjør Du da ligedan! Gjør Du det ikke, vil min Hjælp ikke nytte Dig stort.“ — „O ja, da“, svarede Martin, „gavner det ikke, saa stader det vel heller ikke. Kun vil jeg ikke røre min Haand til den Gjæring.“ — „Jeg skal nok sætte Kirkegrimmene, saa den skal holde hart ved Alterets Havn og ikke gippe for Luen. Men lad os ise dermed“, mælede Nam. Smidertid vare de komne den omstyrkede Kirke saa nær, at de kunde see Crucifixet paa Alterstenen; da trak Nam sig tilbage, og i samme Dieblid lod Raabet: „Krog om! Krog om!“ fra de nære Bakker. „Her er ikke godt at være“, hvistfede Nam. „Gaa Du foran og hæng et Dække over den

store Mand.“ — „Er Du bange for ham, saa far Du, hvorhen Du vil“, svarede Martin. — „Bange er jeg ikke“, mælede Nam, „men jeg kan dog ikke taale at see den store Mand, for han ogsaa vil see til mig, og det varer maaffee længe endnu.“ Nu hang da Martin sin Kappe over Crucifixet og bød sine Venner, der skimlede om ham for at sige ham Velkommen, at drage sig tilbage, medens han udrettede en Gjæring, som maatte besørgeres uden Vidner. — Det var Nat. — Nam nærmede sig med Engsteligbed til Alteret og holdt sig tæt bag Martin. „Den sorte Hane har haardt Nød og starrt Kæ“, hvistfede han; „den heuter jeg. Grav Du saa Graven og sign Stenen.“ Martin tog nu en Spade og gravede et Hul ind under Alteret, tog en slab Steen med et rundt Die igjennem og lagde den paa Alterbordet, tilligemed en anden større og tungere. Da Midnatstimen slog, kom Nam med en sort Hane, fastholdt om begge Vingerne; den puttede han i Hast ned i Hullet, som Martin havde gravet, medens denne korskede sig og gik om bag Alteret. Nu galede Hanen, og Nam lagde den slabe Steen over den, jaa Hovedet stak op igjennem Diet. Den galede atter, og i samme Dieblid var den store Steen sluttet ovenpaa. Han greb nu Spaden med H, fyldte det Vorige af Hullet til med Jord og lagde tilsidst en større flirbuggen Kampsteen ovenover det Hele og som en Art Fodplade foran Alteret. „Byg nu kun fort“, hvistfede han til Martin, som nu atter stod ved hans Side. „Men naar Adventskloffen ringer i Nøestilde, bør Du og dine være ved den. Jeg skal saa nok passe paa her, til vi sees adaaere. Og saa, farvel for denne Gang. Naar Du efter næste Jevndøgnssol igjen er her paa Pletten, skal Du ogsaa finde mig.“ Dermed var han borte, og i samme Dieblid faldt Dækket af Crucifixet. „Herre, giv mig et Tegnet!“ bad St. Martin; „Denne er ikke af Dine. Har jeg misforstaaet Dit Ord, saa aabn mine Line itide.“ Hovedrystende og i dybe Tanker listede han sig derpaa ned til Skuret, hvor Brødrene hvilede i hjærligt Fællesskab. „Sover under Herrens Vinger“, hvistfede han, da de vilde rejse sig. „Naar Sol staaer op, skal I saae Bud om, hvad vi skulle færdes med.“ Dreven af en indre Uro listede Martin sig atter ud og op ad Kirkebakken, hvor han med solbede Hænder nærmede sig Crucifixet; da saa der en friff Blomsterkorf paa Alterstiven. Han tog den, trykkede den til sine Læber som et useilbarligt Tegnet paa Herrens Velbehag med hans Jdræt, gik derpaa tilbage, vækkede Brødrene og bød dem i Guds Navn atter at tage fat paa at bygge Herrens Huus.

Grundten blev nu rensed og Kirken paaany anlagt; men efter Martins udtrykkelige Ordre ikke i Retningen Ost og Vest, som ellers var den vante Orden, og som den havde sidst, men med Choret i Syd og Taarnet i Nord, og dette stort og fast og ligesaa bredt som selve Kirken. Arbeidet begyndtes da i Herrens Navn og fremmedes med Held og Kraft i den korte Tid, før Vinteren meldte sig. Men da de første Sneeflokke bredte deres Fjælagen over Jorden og jagede alle fremmede Fugle paa Flugt, da anbefalede ogsaa St. Martin og hans Svende i en kraftig Bøn deres usfuldbente Værk til Himmelsens Baretægt og drog hjem. Adventsøndag stod han for Alteret i Nøestilde Kirke.

Næste Foraar ved Jevndøgnstid var Martin, med sine Kirkebrødre og et talrigt Antal Arbeidere, atter paa Pletten. Alteret med Crucifixet stod urørt; men hvad der forbaufede dem endmere, var at finde et rigeligt Forraad af Bygningemateriale — hugne og brændte Steen, Tømmerstokke, Bly, Nagler og Krømper — liggende i store Masser hist og her paa Pladsen og kun ventende paa at blive benyttet. Med største Forundring betragtede man alt Dette og var enig om, at det maatte være fremkommet ved en heinunderlig Gudsstyrelse, for at vise dem, at deres Gjæring var Ham velbehagelig. Martin undersøgte Alteret og Crucifixet paa det usigtligste og sandt Alt i god Stand. Han styrkede da sine Folk med en kraftig Bøn i deres Paahør og opmuntrede dem til, atter at tage fat paa den i saa lang Tid afbrudte Gjæring.

Aftenen derefter gik han alene ned bag Kirkebakken, grublende over det Zertegn, der efter hans Mening maatte være skeet, og over Meningen af det Guds Fingerep, han deri troede at finde. Som han saa gik fordybet i sig selv, blev der fra kort Afstand kaldt paa hans Navn. „Kom hid!“ svarede han, og strax stod Nam hos ham. „Velkommen Martin!“ hilfede denne. „Har jeg saa tjent Dig tro og er Du tilfreds med min Gjæring?“ — „Har Du bragt os alt Dette i Guds Navn, saa være Du velsignet“, svarede Martin, „men hvorfor vil Du da ikke selv høre ham til?“ — „Min Lid er endnu ikke kommen“, mælede Nam, „men den kommer vel. At din Gud bruger mig til at hjælpe Dig, er jo Dig til Gavn og ikke mig til Skade. Han vil da ogsaa tillade Dig at hjælpe mig, naar den Tid kommer, at jeg trænger til din og hans Hjælp.“ — „Guds Hjælp trænge vi til alle Dage“, bemærkede Martin med Alvor; „men jeg tør ikke røre nogen af alle disse gode Ting, som Du har gjort, for jeg har spurgt Herren om Forlov.“ — „Ja gjør Du da kun det, Martin, men skynd Dig lidt og tag saa fat paa Arbeidet, at det kan være færdigt til den Dag, da Du isjor betraadte dette Sted første Gang.

Saa skal det vise sig, hvem der er stærkest, din Gud eller en anden — Nam eller Nød. Jeg gaar nu min Gang, men kommer nogen Fare paa, skal jeg itide være Dig, og vil Du tale med mig, saa raab bare mit Navn gjennem Diet i en Kværnsteen, saa skal jeg strax være hos Dig.“ — Hermed var han borte.

Nu tog man igjen fat paa Kirkebygningen med største Zver og Flid. Dag for Dag voksede Murene. Snart var Choret heelt færdigt, dækket og tækket, og søie Tid derefter Kirken ligedan. Taarnet hævede sig bredt og fast, Tømmerværket reistes paa dets Tinde, og Alt var saaledes istand lige til at hænge Kloffen. Dette skulde see St. Hansaften, og paa Helligdagen derefter skulde da Kirken indvies med Psalmer, Zubel og Klokkelæng.

Men Natten forud, lige ved Midnatstide, blev der banfæt haardt paa Tøren ind til det lille Capel, som St. Martin havde reist nedenfor Kirkebakken, og hvor han netop denne Nat opholdt sig, for at søge Styrke ved Bøn og gudelig Betragtning. Han lukkede op, og Nam foer ind som en Flagermus og søgte hen i den mørkeste Krog. „Den store Mandss Tegnet!“ den store Mandss Tegnet! ellers er jeg forloren!“ raabte han i den høieste Angest. „Endnu er Nød stærkere end Nam, men hans Tid kommer ogsaa og den kommer snart.“ Martin rakte den Engstede et Crucifix. „Nei, nei! Tegnet, ikke Mauden. Han er mig endnu for vred.“ Martin tog da et simpelt Trækors og rakte det til Nam, der greb det med begge Hænder, kros ind i det snevreste Hjørne, der var at finde, og stillede Korset foran sig. — „Godt, nu er jeg i Besold“, hvistfede han. „See Dig ud, Martin, men ti; klag ikke; lad Nød raade, saavidt den store Mand vil. Hans Magt er snart ude og saa kommer min.“ Martin tittede nu ud ad Døren, saae hele Kirkebygningen oplyst af et blaaligt, dirrende Skin og deri en Brimmet af forte, unaturlige Skabninger at bevæge sig og af yderste Magt at bestræbe sig for at nedbryde og ødelægge af Kirken Alt, hvad de formaadede.

Pludseligt lod et dumpt Brag. Hele Taarnets Overdeel blev splittet og sprængt, og en uhyre stor Hund med krøllede, ildrøde Haar viste sig paa Tinden og rev og sparkede Taarnmuren i store Stykker ned til alle Sider. „Herre, hjælp mig!“ raabte St. Martin. „Er da Din Magt Intet mod denne Djævels. Det er nu anden Gang, han har forstyrret det Værk, jeg har reist til Din Lov og Væ. Frels os Herre! og vis ham Din Vælde!“ Med disse Ord sank han paa Kna i Tøren og udbredte Armene mod Himmelen, idet han grangiveligt saae, hvorledes Djævelshunden spændte med alle sine Kløer i Kirken Hvermure og søgte at styrte den overende. Men da lod paa engang en klar og høitidsfuld Klokkelæng. St. Martin reiste sig i høieste Forbauselse; thi det var netop de klare Toner fra Nøestilde Mariakirke: Hjælp Jesus, Maria, Anna! der lode i hans Øren. I samme Dieblid styrkede Hundens asted med et forfærdeligt Hyl, og hele hans sorte Følge bagester, medens en affhellig Svenden Stank oplydte Luften rundt omkring. Nu kros ogsaa Nam frem af sit Skjul. „Tak for Tegnet!“ hvistfede han, „men see her!“ og nu viste han sine Fingre, der vare brændte lige til Venene paa de Steder, hvor han havde holdt Korset fast. „Det svæb, men jeg holdt, og saa vandt jeg Seir. Nød skal sælbes med sine Vaaben; men han skal sælbes, sikkert og snart, og saa kommer min Tid. Men sig mig, Martin, hvad der var, denne Dingdang — denne Dingdang sagde?“ — „Hjælp Jesus, Maria, Anna! Det er kraftige Ord mod alle Djævelens Konster“, svarede Martin; „men rak mig dine Hænder.“ — „Her, men rør dem ikke.“ Martin heidte nogen indviet Die paa en Steenflise og lod Nam bløbe sine Hænder deri. „O, det lindrer, det heler, det læger!“ raabte han. „Ja, jeg har nok hørt, at Han kan baade saare og læge. Men skriv mig de Ord op, som denne Dingdang sagde.“ — „Gjerne“, svarede den Guds Mand og tog Pen og Blæk, glad ved at Nam kunde høre Herrens Navn nævnes og vilde eie det sættet til synlige Tegnet. „Nei, nei!“ streg Nam, „Skriv her!“ og nu tog han et tørret Snogestind frem af Tassen og rakte Martin det. Denne betænkte sig et Dieblid, men greb derpaa Skindet og skrev de Helliges Navne paa Skæffiden, idet han talte hen for sig: „Vorherres Navn holder nok; om Stangehammen holder, kommer ikke mig ved.“ Han rakte det til Nam. „Nei, saaledes kan jeg ikke røre det“, mælede denne. „Her er et Stykke Korstornved, rull det derom. Og saa en Flig af din Kappe — den, der hængte over den store Mandss Billede. Godt! Nu disse Blade af en Blodskræppe. Saa! Lad mig nu føle.“ — Nei, det er mig endnu for hebt. Svøb dette Melbesit om! — Læg det saa der!“ Nam tog derpaa et Par tørrede Uglekløer frem, satte en af dem paa hver Side af Nulken og viftede et Vastbaand fast omkring den, søsbte derpaa hele Paffen ind i en Flene hvid Virkebarf og puttede den tilsidst op i sin Hue. „Saa!“ udbrød han endelig og vendte sig til Martin, der med Mobbhydelighed havde seet paa alt Dette. „Byg nu kun fort paa Taarnet igjen og jeg skal love Dig for, at Ingen tiere skal forflyrre dit Værk.“ Hermed var han borte.

„Herren prøver os, Brødre!“ raabte Martin til sine Mænd, da han saae dem forsamlede, klagende og vridende Hænderne over denne nye Zdelæggelse. „Taber ikke Modet.